

[Justitsministeren.]

forholde sig efter de almindelige regler i straffesager. Det betyder på den ene side, at firmaet får de beløb tilbagebetalt, som det har udbetalt til revisor, ca. 70 000 kr., og det betyder på den anden side, at revisor Bøytlers regning for det beløb skal efterprøves efter de sædvanlige regler for beregning af betaling for revision i kriminelle sager. Nu er på grund af en misforståelse, som først er opklaret nu, ordren til rigsadvokaten til tilbagebetaling til firmaet ikke blevet sat i værk. Dette blev justitsministeriet opmærksom på i september måned i år, og derefter blev der givet ordre til, at den beslutning, som var truffet for et år siden, skulle fuldbyrdes. Det er altså rigtigt, at ministeriet har ændret rigsadvokatens bestemmelse om sagsomkostningerne, men bag rigsadvokatens afgørelse ligger jo ikke andet end den naturlige tankegang, at man har fundet det urimeligt, at staten skulle betale disse meget store revisionsomkostninger, og man har ment, at man havde den formelle begrundelse for at pålægge firmaet omkostningerne deri, at det var firmaet selv, der havde begæret den offentlige undersøgelse. Der er altså for mig intet holdepunkt for at antage, at det, som er foretaget i spørgsmålet omkostningerne fra rigsadvokatens side, har nogen som helst anden baggrund end et naturligt ønske eller en interesse hos en statstjenestemand i at sørge for, at statens interesser varetages på den bedste måde.

Spørgsmålet om depositum og dets betydning har også været drøftet mellem rigsadvokaten og firmaets sagfører ved sagens begyndelse. Dengang kravet første gang blev rejst, blev der ikke fra det offentliges side udtalt noget om, hvorvidt omkostningerne skulle bæres af firmaet uanset sagens udfald. Firmaet har selv i en skrivelse af 17. august 1945 spurgt rigsadvokaten, om han var enig i, at omkostningerne skulle bæres af det offentlige, såfremt undersøgelsen førte til, at der ikke blev rejst sag. Hertil svarede rigsadvokaten, at han ikke på daværende tidspunkt kunne tage stilling til spørgsmålet. Han henviste allerede dengang til, at firmaet selv havde fremsat begæring om offentlig undersøgelse.

Det er rigtigt, som udtalt af den ærede ordfører for forespørgerne, at det var en omtale i denne sal den 26. maj 1945 af ingeniørfirmaet Wright, Thomsen & Kiers forhold, der foranledigede firmaet til gennem sin sagfører, højesteretssagfører Hasle, ved en skrivelse af 28. maj at begære en offentlig undersøgelse. Denne begæring blev taget til følge, og efter at undersøgelsen havde fundet

sted, indstillede rigsadvokaten den 27. november 1946 til justitsministeriet, at sagen blev sluttet uden tiltale, idet den ikke kunne antages at kunne føres igennem til domfældelse. Udgangspunktet for rigsadvokatens indstilling var, at der ikke fra firmaets side ved indledning af værnemagtsarbejderne var udvist noget utilbørligt initiativ, og endvidere anførte rigsadvokaten i sin indstilling følgende:

„Med hensyn til samarbejdet med besættelsesmagten i øvrigt er der ikke ved den foretagne undersøgelse konstateret utilbørlighedsmomenter af en sådan grovhed, at de kan begrunde en strafferetlig tiltale. Den alvorligste indvending, der kan rettes mod firmaet, er den, at det er konstateret, at der i flere tilfælde er indkøbt materialer til brug ved værnemagtsarbejderne til overpriser varierende fra 5 til 15 pct. af de lovlige priser, undertiden endnu mere. Dog synes disse overtrædelser ikke at have et sådant omfang, at de alene kan begrunde tiltale for overtrædelse af loven af 28. august 1945.“

De materialer, rigsadvokaten her omtaler, er tømmeret.

Efter modtagelsen af rigsadvokatens indstilling blev sagen gennemgået i justitsministeriet med det resultat, at ministeriet den 13. december 1946 tiltrådte indstillingen.

Det er ikke undgået ministeriets opmærksomhed, at den afgørelse af sagen, som således blev truffet, senere har mødt kritik. Kritikken begrundes, såvidt jeg har forstået det, med, at selv om firmaet ikke har pådraget sig noget ansvar ved at påtage sig de tyske arbejder, er der under arbejderens udførelse betalt sådanne overpriser for materialer og på grundlag af disse priser efter de gældende regler beregnet en sådan for-tjeneste, at forholdet dog kan rammes af loven.

Retsplejeloven bestemmer, at anklage-myndighedens beslutning om frafald af forfølgning af en straffesag er endelig, hvis den overordnede myndighed ikke inden udløbet af 2 måneder beslutter, at forfølgningen skal fortsættes. Når denne frist er udløbet, eller — som tilfældet er her i sagen — beslutningen er truffet af ministeriet, kan sagens behandling ikke fortsættes. Der gælder da andre regler, nemlig reglerne for genoptagelse, d. v. s. at betingelserne i retsplejelovens § 975 for en sags genoptagelse skal være tilstede, hvilket igen vil sige, at der senere skal være kommet nye beviser af vægt for dagen.

De regler, jeg lige har nævnt, angår efter deres ordlyd tilfælde, i hvilke der har været rejst tiltale, eller hvor sagen har været be-